

Temeljne pravice in odgovornosti zobozdravstvenih pacientov

SPREJELA Generalna skupščina SDI oktobra 2007 v Dubaju v Združenih arabskih emiratih

Služenje individualnim pacientom in javnosti je glavni poudarek modernega zobozdravstva. Tako je priznavanje temeljnih človekovih pravic in pravic pacientov – tako individualno kot kolektivno – ena od glavnih vrednot in zavez zobozdravstvene dejavnosti. Ohranjanje teh osnovnih pravic je ključni element za zagotavljanje kakovostne in etične ustne zdravstvene oskrbe.

Številne osnovne pravice zobozdravstvenih pacientov vključujejo:

- prejemanje ustnega zdravstvenega varstva v zdravem in varnem okolju, s sočutjem in spoštovanjem njihovih pravic ter dostojanstva;
- dostop do ustreznih, visokokakovostnih, poštenih in etičnih informacij o ustnem zdravju in oskrbi;
- varovanje osebne zasebnosti;
- potrebno skrb za njihove potrebe, najboljše koristi, razumne preference in pritožbe;
- spodbujanje sodelovanja v procesih odločanja, ki vplivajo na ustno zdravstveno varstvo.

Takšne osnovne pravice pacientov morajo biti uravnotežene z njihovimi odgovornostmi, z namenom zagotavljanja varne, kakovostne, učinkovite in etične ustne skrbi za vse člane družbe, ter priznati njihovo odgovornost za varovanje lastnega ustnega zdravja. Te odgovornosti izhajajo iz njihovih splošnih etičnih obveznosti in javnih odgovornosti ter vključujejo pacientovo obveznost, da:

- spoštuje dobro počutje in potrebe drugih;
- razume, da želijo zobozdravniki biti razumno učinkoviti in pravični pri zagotavljanju ustrezne oskrbe za vse člane skupnosti;
- daje prednost ustnemu zdravju in sprejmejo svojo odgovornost za lastno ustno zdravje;
- priznava realnost in meje individualne ustne zdravstvene oskrbe;
- razume razlike v zakonitem opravljanju ustnega zdravstvenega varstva;
- pozna svoje pravice kot pacienti in njihove omejitve.

Pravne omejitve ali izjeme od temeljnih pravic pacientov (npr. kjer obstaja tveganje za ogroženost javnega zdravja) in tudi okoliščine, v katerih se lahko pacienti soočijo z veliko ovirami pri izpolnjevanju svojih nalog (npr. fizičnih ali duševnih izzivov), je treba upoštevati.

Nenehne spremembe, ki vplivajo tako na zobozdravstveno stroko kot na javnost, zahtevajo redno vrednotenje pravic in odgovornosti zobozdravstvenih pacientov za soočanje s temi izzivi v prihodnosti.

Referenčne dokumente, ki jih je izdal Odbor za zobozdravstveno dejavnost, v povezavi z osnutkom FDI, so sestavljeni iz petih kratkih člankov (v angleščini), objavljenih v Mednarodnem zobozdravstvenem častniku.

- *Razmerje med zobozdravnikom in pacientom in kvaliteta oskrbe 1. Uvod. Mednarodni zobozdravstveni častnik. 55 (2): 110-2, 2005.*
- *Razmerje med zobozdravnikom in pacientom in kvaliteta oskrbe 2. Zaupanje. International Dental Journal 55 (3): 168–170, 2005.*
- *Razmerje med zobozdravnikom in pacientom in kvaliteta oskrbe 3. Komunikacija. Mednarodni zobozdravstveni častnik. 55 (4): 254–256, 2005.*
- *Razmerje med zobozdravnikom in pacientom in kvaliteta oskrbe 4. Strokovne informacije in soglasje. Mednarodni zobozdravstveni častnik. 55 (5): 342–344, 2005.*
- *Razmerje med zobozdravnikom in pacientom in kvaliteta oskrbe 5. Sprememba vedenja. Mednarodni zobozdravstveni častnik. 55 (6): 395–7, 2005.*